

GEODIZAJN

Danas smo sve svjesniji krhkosti našeg planeta i potrebe donošenja mudrih odluka o njegovoj budućnosti zasnovanih na najboljim znanstvenim spoznajama. Ljudi imaju moć i da unište planet i da ga održavaju. Trebamo stoga alate koji nam mogu pomoći da predvidimo učinke eksperimentiranja zemaljskim sustavom pomažući nam tako da budemo učinkoviti upravitelji jedinog planeta koji imamo.

Jedna od definicija geodizajna kaže da je geodizajn planiranje zasnovano na znanju o tome kako svijet functionira izraženo u simulacijama zasnovanim na GIS-u. Geodizajn nastoji poboljšati svijet, dok tradicionalna znanost nastoji samo pružiti temeljna znanja na osnovi kojih se svijet na kraju eventualno može poboljšati. U tom smislu, geodizajn leži u domeni primijenjene znanosti i inženjerstva, tražeći načine rješavanja praktičnih problema primjenom znanstvenih metoda.

Ovaj koncept znanstveno utemeljenog dizajna uključuje discipline koje se tradicionalno bave dizajnom – planiranje i pejzažnu arhitekturu. Ali uključuje i discipline kojima se stiče i akumulira temeljno znanje o tome kako sustavi o okolišu i socijalni sustavi djeluju uključujući geografiju, ekologiju, hidrologiju, znanosti o Zemlji, sociologiju, ekonomiju i političku znanost. Na kraju uključuje i nove discipline informacijske tehnologije, posebno geoinformacijsku znanost. Postavlja se pitanje kakve su razlike između CAD-a, GIS-a i geodizajna. U CAD-u je naglasak na projektiranju (dizajnu) struktura kroz digitalni prikaz, u GIS-u na analizi i modeliranju struktura u društvu i okolišu, a u geodizajnu na korisničkim intervencijama u tim svjetovima. Zanima nas i u kakvom su odnosu kartografija i geodizajn. U širem smislu kartografija je koristan dio geodizajna, ali svi aspekti geodizajna nisu inherentno kartografski.

Tijekom posljednjeg desetljeća bilo je nekoliko rasprava o potrebi da se zatvori, po mišljenju mnogih, sve veći jaz između GIS-a i dizajna. U Santa Barbari održane su 2001. i 2008. radionice na tu temu. Izraz geodizajn (*geodesign*) je predložen kao nadtermin za istraživanje zajedništva između GIS-a i dizajna. U siječnju 2011. održan je u Redlandsu, Kalifornija prvi *GeoDesign Summit* koji je okupio stručnjake koji se bave GIS-om i dizajnom u mnogim disciplinama (<http://www.geodesignsummit.com>).

Očito da geodizajn nije nešto posebno novo već znači preispitivanje i možda pronalaženje nove svrhe nekih utvrđenih područja. U slučaju GIS-a to preispitivanje je potaknuto uočenim nedostatkom primjene GIS-a u dizajnu i njegove potencijalne uloge u poboljšanju našeg planeta. Drugim riječima koncept geodizajna ukazuje na obnovljeni napor da se naglasi vrijednost kartografije i GIS-a kao alata za poboljšanje i održavanje površine naše Zemlje.

Izvor:

M. F. Goodchild: Towards Geodesign: Repurposing Cartography and GIS? Cartographic Perspectives, Number 66, Fall 2010, 7-21.

Nedjeljko Frančula